

Література:

1. *Белкин А.Н.* Городской ландшафт. – М.: Высшая школа, 1987. – 111 с.
2. *Григорян А.Г.* Ландшафт современного города. – М.: Стройиздат, 1986. – 136 с.
3. *Кучерявий В.П.* Природная среда города. – Львів: Вища школа, 1984. – 90 с.
4. *Мольчак Я.О., Фесюк В.О., Картава О.Ф.* Луцьк: сучасний екологічний стан та проблеми. – Луцьк: РВВ ЛДТУ, 2003. – 488 с.
5. *Мольчак Я.О., Фесюк В.О., Клименко М.О., Залеський І.І.* Рівне: природа, господарство та екологічні проблеми. – Рівне, 2007. – 314 ст.
6. *Сидорович Е.А.* Оптимизация промышленно-городской среды средствами озеленения. – Минск: Наука и техника, 1990. – 85 с.
7. *Рубцов Л.И.* Деревья и кустарники в ландшафтной архитектуре. – К.: Наукова Думка, 1977. – 272 с.
8. *Родичкин И.Д.* Человек, город, природа: экологические аспекты формирования городов Украины. // Строительство и архитектура. – 1985. – № 9. – С. 8-11.

Резюме:

Мольчак Я., Фесюк В., Мисковець І. КОНСТРУКТИВНО-ГЕОГРАФИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА КОМПЛЕКСНЫХ ЗЕЛЕННЫХ ЗОН БОЛЬШИХ ГОРОДОВ СЕВЕРО-ЗАПАДНОЙ УКРАИНЫ.

В статье идет речь о современных особенностях комплексных зеленых зон больших городов северо-западной Украины, закономерности их формирования и тенденции развития. Проведен анализ структуры КЗЗ на макро-, мезо- и микроуровне.

Ключевые слова: комплексная зеленая зона города, уровни организации комплексной зеленой зоны.

Summary:

Molchak J., Fesuk V., Miskovets I. STRUCTURALLY-GEOGRAPHICAL ESTIMATION OF THE COMPLEX GREEN BELTS OF CITIES OF NORTH-WESTERN UKRAINE.

In the article there is the question about the modern features of complex green belts of cities of north-western Ukraine, conformity to the law of their forming and tendency of development. The analysis of structure CGB is conducted on macro-, mezo- and microlevels.

Keywords: complex green belt of city, levels organizations of complex green belt.

Надійшла 15.04.2010р.

УДК 662.341

Ігор ПАРАНЬКО

ПРО ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ НАДР УКРАЇНИ

В статті розглянуті питання складної ситуації у видобувних регіонах України, висвітлено шляхи зміни правового поля і виходу з кризової ситуації. Проаналізовано Кодекс України «Про надра», намічено шляхи його подальшого вдосконалення.

Ключові слова: право, надра, Україна.

Перехід України на нові форми господарювання, основним чинником яких є ринкові відносини і приватна власність, актуалізував питання правового забезпечення використання надр, що є причиною загострення низки екологічних і соціально-економічних проблем у регіонах, на території яких відбувається видобуток і переробка корисних копалин.

За часів Радянського Союзу при плановому господарстві вивчення і використання надр проводилось однобічно, спрямовано на видобуток та переробку моносировини. Як приклади можна навести Криворізький залізорудний басейн, де основною сировиною були і є залісті кварцити і багаті залізні руди, Донбас – вугілля, Нікопольський басейн – марганцеві руди, Західноукраїнський сірконосний регіон – сірка і т.п. Однак від 30 до 70% мінеральної маси, що видобувається з надр, містить промислові концентрації рудогенних елементів і неметалеві корисні копалини. Знову ж таки за приклад може слугувати Криворізький залізорудний басейн, у надрах якого зосереджено близько 50 видів мінеральної сировини, які необхідні для переробки основних копалин, або можуть бути джерелом сировини для інших галузей промисловості, і на поточний час завозяться в регіони з інших місць й навіть з-за кордону. Окрім того, складування у відвалах і накопичення в шламосховищах не використаної мінеральної сировини створює надмірне техногенне навантаження на довкілля і ставить регіони на межу *екологічного лиха*. На жаль, така практика збереглася й при нинішніх формах господарювання. Ще одна проблема сьогодення гірничодобувних регіонів полягає в тому, що більшість з них не в змозі реалізувати свою продукцію, через її надлишок на внутрішньому ринку і низьку конкурентноздатність – на зовнішньому. Це обумовлює вимушене скорочення виробництва, вивільнення робочих місць, ліквідацію цілих інфраструктур і загострення *соціальних* та *економічних* проблем в регіонах.

Вихід з цього складного соціального, економічного та екологічного становища, в якому сьогодні опинилися гірничодобувні регіони України, лежить через **комплексне і бережливе, економічно обґрунтоване** використання надр і освоєння родовищ, що дасть змогу зберегти існуючі інфраструктури видобувних і переробних комплексів, розв'язати питання працевлаштування населення та покращити екологічний стан довкілля шляхом суттєвого зменшення відходів видобувної та переробної промисловості. Для успішної реалізації такої програми необхідна не тільки науково обґрунтована модель комплексного освоєння надр України, яка б дала змогу проводити розробку родовищ з максимальним економічним та екологічним результатом, але й **правова база**, яка б забезпечила її виконання

Сьогодні регулювання відносин з метою забезпечення раціонального, комплексного використання надр для задоволення потреб у мінеральній сировині суспільного виробництва, охорони надр, гарантування при користуванні надрами безпеки людей, майна та навколишнього природного середовища, охорони прав і законних інтересів підприємств, установ, організацій та громадян регламентується **Кодексом України про надра**. Проте, як показує аналіз проекту нової редакції цього документу, він вимагає суттєвих змін і доповнень в контексті **відносин між регіонами**, надра яких підлягають використанню, і **надрокористувачем**.

Упускаючи аналіз розділу 1 «Загальні положення», в якому викладено тлумачення термінів, низка з яких вимагає суттєвого уточнення, зупинимось лише на тих положеннях, які повинні забезпечити сталий розвиток регіонів, надра яких використовуються.

У розділі III «Право власності та інші права на надра», главі 4 «Право власності на надра (родовище корисних копалин)», статті 22 зазначається, що *надра в межах території України, її континентального шельфу, виключної (морської) економічної зони, є об'єктом права власності Українського народу і надаються фізичним і юридичним особам тільки у користування*. Проте, в Кодексі відсутнє чітке тлумачення поняття «надра». Згідно зі статтею 1 надра – *це частина земної кори, що розташована під поверхнею суші та дном водоймищ і простягається до глибин, доступних для геологічного вивчення і промислового використання*, в подальшому вони ототожнюються з поняттям «родовища корисних копалин», а всі правові відносини регулюються між підприємствами, установами, які експлуатують родовища і Державою. Такий дуалізм не забезпечує охорони надр, визначення нормативів плати за їх користування і гарантування безпеки людей майна та навколишнього середовища при їх використанні.

Родовища корисних копалин займають певний об'єм в земній корі. Саме родовище, або його частина, яка підлягає промисловій розробці, обмежується гірничим відводом, який, одночасно обмежує частину надр, що підлягають використанню і вже правові відносини між користувачем надр і Державою здійснюються з врахуванням параметрів гірничого відводу, але, як показує досвід, при експлуатації родовищ радіус техногенного навантаження на геологічне середовище зокрема і довкілля загалом значно перевищує розміри гірничого відводу і відшкодування наслідків цього негативного впливу статтями Кодексу **не передбачено**. В розділі II «Державна політика та державне регулювання у сфері використання надр» зазначено, що *встановлення платежів та зборів за користування надрами і порядок їх справляння є прерогативою Верховної Ради України (стаття 8); надання гірничих відводів для розробки родовищ корисних копалин, погодження клопотання про надання надр у користування з метою геологічного вивчення, розробки родовищ корисних копалин, а також для цілей не пов'язаних з видобуванням корисних копалин – це прерогатива Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських рад у сфері охорони надр на їх територіях (стаття 9), а повноваження сільських, селищних і міських рад, на «плечі» яких лягають усі екологічні та соціальні проблеми зумовлені розробкою родовищ, зводяться тільки до здійснення контролю за використанням та охороною надр у межах їх територій (стаття 10)*. Враховуючи, що саме місцевим радам приходится і прийдеться вирішувати всі екологічні та соціальні проблеми, пов'язані з розробкою родовищ і, в разі їх вичерпання, ліквідацією інфраструктури, статтю 10 необхідно доповнити положенням, яке б давало їм повноваження **брати участь у визначенні економічної доцільності і екологічної безпеки використання надр**.

Статтею 25 регламентується, що *первинна та узагальнена інформація про надра, отримана користувачем надр за рахунок власних коштів є власністю користувача надр. Умови її використання, у тому числі державою, визначаються за згодою власника інформації*. Відповідно, таке положення не може не викликати заперечення з наступних позицій: по-перше, надра є власністю народу України і всебічна інформація про їх склад та будову також **повинна належати народу**,

незалежно від джерела її отримання, а, по-друге, первинна та узагальнююча інформація про надра **повинна бути доступною** для науковців геології, екології, географії й інших природничих напрямів, а визнання її власністю користувачів суттєво обмежить доступ до неї, що позначиться на вирішенні наукових питань. Безумовно, власник для вивчення надр витратить певні кошти, відшкодування яких може бути здійснене при встановленні ціни на надра, або іншим шляхом, але те, що інформація повинна належати Державі – беззаперечно. В зв'язку з цим, дане положення доцільно викласти в наступній редакції – **первинна та узагальнена інформація про надра, отримана користувачем надр, незалежно від джерела фінансування на її отримання, є власністю Держави і повинна обов'язково бути передана користувачем у Державний інформаційний геологічний фонд України для зберігання та використання.**

Заперечення викликає і стаття 30 «Строки користування ділянками надр», у якій зазначається, що ділянка надр надається у **постійне або тимчасове користування**. Якщо враховувати, що власником надр є народ України, то не може бути передачі ділянки надр у **постійне користування** фізичним і юридичним суб'єктам. В такому випадку надра будуть передаватися у спадок, даруватися та продаватися і забезпечити збереження надр буде неможливо. Очевидним є те, що ця стаття повинна чітко регламентувати надання ділянки надр виключно у **тимчасове користування**.

Статтею 32 регламентуються обов'язки користувачів надр. Нею чітко і ясно визначені зобов'язання користувачів ділянок відповідно до мети, з якою були надані ділянки, але не враховані деякі аспекти пов'язані з вивченням надр і використанням об'єктів для практичної підготовки фахівців геології, екології та гірництва. Як показує досвід, сьогодні дуже важко, а в окремих випадках неможливо, отримати доступ для проведення науково-дослідних робіт і навчальних та навчально-виробничих практик на гірничодобувних об'єктах або в межах гірничих відводів. У зв'язку з цим, пропонуємо доповнити статтю положенням в наступній редакції – **користувач зобов'язаний надавати доступ до об'єктів експлуатації надр (кар'єрів, шахт тощо) науковим і науково-навчальним установам для вивчення надр і забезпечення навчального процесу (навчальні, навчально-виробничі практики і екскурсії).**

Глава 6 Кодексу присвячена питанням набуття права користування ділянкою надр. У ній статтею 41 також регламентуються положення стосовно анулювання спеціального дозволу на користування ділянкою надр. Серед них положення, якими передбачені всі випадки анулювання дозволу у разі **порушення умов законодавства щодо охорони навколишнього середовища і раціонального використання надр**, але не враховано те, що розробка родовищ, або використанням надр з іншою метою, сприяють підвищенню ступеню екологічного ризику. Виходячи з цього, пропонуємо доповнити статтю положенням, яке б регламентувало позбавлення користувача дозволу у разі **доведення території в процесі використання надр до стану екологічного ризику**, що стимулюватиме більш бережливе ставлення до навколишнього середовища і застосування «екологічно чистих» технологій.

У 7 главі регламентуються положення, які визначають умови геологічного вивчення надр. У ній чітко зазначено, що може бути об'єктами вивчення (стаття 51), завдання проектування робіт з геологічного вивчення надр (стаття 52), основні вимоги щодо геологічного вивчення (стаття 53), стадійність робіт (стаття 54), вимоги до геолого-економічної оцінки родовищ корисних копалин (стаття 55), встановлення кондицій на мінеральну сировину (стаття 56), класифікація запасів і ресурсів корисних копалин Державного фонду надр (стаття 57), зміст звітної документації (стаття 58), обов'язковість державної реєстрації та державного обліку робіт з геологічного вивчення надр (стаття 59), пояснення стосовно змісту та умов зберігання геологічної інформації, отриманої в процесі вивчення надр (стаття 60), умови фінансування (стаття 61), умови передачі розвіданих родовищ корисних копалин для промислового освоєння (стаття 62) і навіть кого і в яких випадках вважати першовідкривачами (стаття 62). Проте, ні однією з зазначених статей не регламентується наукове обґрунтування економічної і екологічної доцільності використання надр. Саме наукові дослідження повинні давати відповідь на питання – чи **економічно вигідно і екологічно безпечно** проводити розробку родовищ корисних копалин в тому або іншому регіоні. У зв'язку з цим статтю 53 («Основні вимоги щодо геологічного вивчення надр») доцільно доповнити положенням, яке б забезпечувало **економічне обґрунтування використання надр і забезпечення збереження природного середовища.**

Певні уточнення необхідно внести і в статтю 60 («Геологічна інформація про надра»). У Кодексі зазначається, що **первинна геологічна інформація, яка є власністю користувача ділянки надр,**

Географічні основи збереження, використання і відтворення природних ресурсів*Наукові записки. №1. 2010.* що не підлягає передачі до Державного інформаційного геологічного фонду України, зберігається користувачем відповідно до законодавства. Вище, при аналізі статті 25 («Право власності на геологічну інформацію»), вже зазначалось, що первинна і узагальнююча інформація незалежно від джерел фінансування її отримання повинна бути передана у державний інформаційний геологічний фонд з метою її подальшого використання і наукового опрацювання. Первинна геологічна інформація є тим фактичним матеріалом, на якому базуються наукові побудови та обґрунтування, і обмеження доступу до неї **позбавить** науковців цієї можливості, або зумовить необхідність дублювання геологічного вивчення та витрату певних коштів Державного бюджету, а надання їй статусу власності користувача надр сприятиме цьому. Враховуючи останнє в Кодексі це положення очевидно слід викласти в наступній редакції – **первинна геологічна інформація, яка є власністю користувача ділянки надр, підлягає безплатній передачі до Державного інформаційного геологічного фонду України і повинна бути доступною для наукового узагальнення.**

Глава 8 присвячена вимогам, які ставляться до видобування корисних копалин. У ній передбачено технічні, технологічні аспекти розробки корисних копалин, питання пов'язані з геологічним вивченням надр, втратами корисних копалин у процесі видобування і геологічним та маркшейдерським обслуговуваннями гірничодобувних об'єктів. Проте серед тих положень губиться головне, що робить процес видобутку корисних копалин потенційно екологічно небезпечним – це чітке декларування необхідності **комплексного використання** вилученої з надр сировини. Як зазначалося вище, від 30 до 70% мінеральної маси, яка видобувається, складеться у відвалах і шламосховищах, створюючи техногенне навантаження на довкілля і тільки шляхом мінімізації відходів гірничодобувної промисловості можна запобігти екологічному лиху в регіонах. У зв'язку з цим пропонується статтю 71 кодексу доповнити положенням – **користувач зобов'язаний здійснювати комплексне використання вилученої з надр мінеральної сировини і забезпечувати мінімізацію відходів**, тільки в такому випадку можна законодавчо забезпечити зниження техногенного навантаження на довкілля.

У главі 9 регламентовані вимоги щодо користування надрами для цілей, не пов'язаних з видобутком корисних копалин. Так, стаття 97 забезпечує вимоги щодо користування надрами для будівництва та експлуатації підземних споруд та інших цілей, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, які гарантують **безпечну експлуатацію підземних споруд, забезпечують знешкодження стічних вод, шкідливих речовин і відходів виробництва або локалізацію їх у визначених місцях, а також запобігають їх проникненню у виробничі виробки, на земну поверхню та у водні об'єкти**, а також регламентують відповідальність за порушення цієї статті. Проте, як показує досвід, будь-яке порушення природного стану геологічного середовища, а при спорудженні підземних споруд особливо, створює потенційні умови розвитку зон екологічного ризику та надзвичайних ситуацій, що не враховано статтею. У зв'язку з цим, друге положення статті очевидно слід викласти в наступній редакції – **у цих проектах повинні передбачатися заходи, що гарантують безпечну експлуатацію підземних споруд, забезпечують знешкодження стічних вод, шкідливих речовин і відходів виробництва або локалізацію їх у визначених межах, а також запобігають їх проникненню в гірничі виробки, на земну поверхню та у водні об'єкти і виникнення потенційних умов розвитку зон екологічного ризику та надзвичайних ситуацій.**

Аналогічне зауваження стосується і статті 77 цієї глави (Використання підземного простору для складування або захоронення відходів виробництва), якою **забороняється захоронення шкідливих і небезпечних для людей та навколишнього природного середовища відходів виробництва і споживання у нестійких, обводнених, тріщинуватих, пористих, вологопроникних гірських породах, у місцях, де можуть проявлятися землетруси, гірничі удари, зсуви та інші негативні природні явища.** Враховуючи зазначене вище, що спорудження підземних об'єктів створює потенційні умови для розвитку зон екологічного ризику та надзвичайних ситуацій, це положення необхідно уточнити наступною редакцією – **забороняється захоронення шкідливих і небезпечних для людей та навколишнього природного середовища відходів виробництва і споживання у нестійких, обводнених, тріщинуватих, пористих, вологопроникних гірських породах, у місцях, де можуть проявлятися землетруси, гірничі удари, зсуви та інші негативні природні явища, а також в межах зон підвищеного екологічного ризику та потенційного розвитку передумов виникнення надзвичайних ситуацій природно-техногенного характеру.** Статтю 81, яка регламентує підстави для примусового припинення права користування ділянкою надр, доповнити положенням – **право користування ділянкою надр припиняється у разі створення умов для потенційного розвитку надзвичайних**

Географічні основи збереження, використання і відтворення природних ресурсів*Наукові записки. №1. 2010.*
ситуацій і доведення ділянки до стану екологічного ризику.

На особливу увагу заслугове глава 11, статті якої регламентують зупинення виробничої діяльності, консервацію і ліквідацію гірничодобувних об'єктів. Відомо, що експлуатація гірничодобувних об'єктів призводить до порушення природного стану геологічного середовища і активізує низку геологічних процесів, що створює потенційні умови виникнення на розвитку надзвичайних ситуацій природно-техногенного характеру. Для уникнення цього статтю 84 (Зупинення виробничої діяльності гірничодобувних об'єктів) слід викласти в Кодексі у наступній редакції – **зупинення виробничої діяльності гірничодобувних об'єктів може здійснюватися за ініціативою користувача ділянки надр через зовнішні економічні чи внутрішні технологічні причини або за рішенням органу виконавчої влади з питань гірничого нагляду у разі системного порушення норм і правил ведення робіт у гірничодобувній промисловості, норм і правил охорони надр, якщо ці порушення можуть призвести до пошкодження родовищ або значного погіршення якості корисних копалин, а також у разі виникнення безпосередньої загрози життю та здоров'ю людей чи навколишньому природному середовищу і у випадку створення потенційних умов виникнення надзвичайних ситуацій природно-техногенного характеру.**

Стаття 86 цієї ж глави присвячена заходам, які повинен передбачити у процесі проектування і ліквідації надрокористувач, щоб запобігти випадкам потрапляння людей і тварин у гірничі виробки, провали та прірви; порушенню гідрогеологічного режиму підземних і поверхневих вод, земель, лісів та інших об'єктів; пошкодженню будівель, споруд, підземних і наземних комунікацій, розташованих у зоні шкідливого впливу гірничих виробок; проривам води і шкідливих газів у виробки, суміжні з виробками, що ліквідуються; порушенню геодезичної та маркшейдерської опорної мережі; активізації небезпечних геомеханічних процесів (зсувів, обвалів тощо) на поверхні землі; забрудненню і виснаженню поверхневих і підземних вод; проникненню шкідливих газів у наземні споруди і в атмосферу. Безумовно, ці заходи здатні запобігти виникнення природно-техногенних надзвичайних ситуацій і мінімізувати зміни в геологічному середовищі та довкіллі загалом, але, як відомо, ліквідація гірничодобувних об'єктів супроводжується вивільнення працівників, що створює соціальне напруження в регіонах. Для уникнення цього очевидно статтю слід доповнити положенням – **в процесі проектування і ліквідації гірничодобувних об'єктів користувач зобов'язаний передбачати заходи щодо забезпечення вивільнених працівників робочими місцями.**

Ліквідація гірничодобувних об'єктів та екологічних наслідків їх функціонування вимагає певних фінансових затрат, покриття яких забезпечує стаття 88 (Фінансування робіт (заходів) з ліквідації гірничодобувних об'єктів та екологічних наслідків їх функціонування), у якій зазначено, що комплекс робіт з ліквідації гірничодобувних об'єктів, екологічної реабілітації гірничодобувних регіонів з критичним станом довкілля, режим гідрозахисту та післяліквідаційний моніторинг довкілля може також проводитись за рахунок коштів Державного і місцевого бюджетів і Державного та місцевого фондів охорони навколишнього природного середовища, власних коштів підприємств та інших джерел, не заборонених законодавством. Проте, сьогодні левова частка гірничодобувних підприємств знаходяться у приватній власності, або віддані в оренду. Враховуючи це, дане положення слід подати в наступній редакції – **комплекс робіт з ліквідації гірничодобувних об'єктів приватної форми власності, екологічної реабілітації гірничодобувних регіонів з критичним станом довкілля, режим гідрозахисту та післяліквідаційний моніторинг довкілля повинен проводитись виключно за рахунок коштів надрокористувача.**

Ліквідація гірничодобувних об'єктів є одним з чинників формування безробіття в регіонах, проте ні однією статтею Кодексу це питання не регламентується. Очевидно статтю 89 (Галузеве формування коштів для проведення робіт з ліквідації гірничодобувних об'єктів та екологічних наслідків їх функціонування) необхідно доповнити положенням – **надрокористувачі приватної форми власності з метою вирішення фінансового забезпечення ліквідації гірничодобувних об'єктів зобов'язані проводити відрахунки з власних коштів, розмір яких визначається у відсотках від чистого доходу, отриманого надрокористувачем від реалізації продукції для створення фонду, який забезпечує в повному обсязі оплату вимушеного безробіття звільнених після ліквідації гірничодобувних об'єктів працівників.**

Главою 12 Кодексу регламентуються вимоги щодо охорони надр, але не враховано те, що при використанні надр шляхом розробки родовищ, спорудження підземних об'єктів тощо відбуваються суттєві зміни природних властивостей навколишнього середовища загалом і геологічного зокрема, що є потенційною передумовою виникнення зон екологічного ризику і надзвичайних ситуацій

Географічні основи збереження, використання і відтворення природних ресурсів *Наукові записки. №1. 2010.* природно-техногенного характеру. Очевидно статтю 90 слід доповнити положенням яке б **забезпечувало проведення еколого-геологічного і маркшейдерського моніторингу в гірничодобувних регіонах**, що дозволить контролювати розвиток негативних явищ у межах геологічного середовища і планування та розробку заходів їх ліквідації.

Особливе занепокоєння викликає глава 13 Кодексу, статтями якої зовсім не регламентується матеріальне відшкодування спричинених екологічних і соціальних збитків, нанесених регіонам, на території яких розташовані родовища та інші об'єкти використання надр. У статті 100 (Плата за користування надрами) зазначається, що *порядок справляння плати за використання надр, диференційованої по кожному родовищу та видах корисних копалин, встановлюється Кабінетом міністрів України*, а статтю 101 регламентуються умови звільнення від плати за користування надрами. Відповідно, останньою враховуються інтереси надрокористувачів, а **інтереси регіонів**, на території яких проводиться використання надр, залишилися поза увагою укладачів Кодексу. При цьому проблеми, пов'язані з ліквідацією екологічних наслідків, які є неминучими при експлуатації надр, соціальні проблеми, спричинені припиненням роботи гірничодобувних об'єктів тощо, вирішуються місцевими органами влади і на їх вирішення в місцевих бюджетах необхідно закласти відповідні кошти, джерелом яких і повинна стати плата за надра. Як показує досвід розвитку гірничодобувних регіонів України, вирішення цих проблем вимагає значних фінансових витрат, які навіть не завжди передбачені Державним бюджетом, у зв'язку з цим, статтю 100 очевидно слід доповнити наступним положенням – **не менше 50% коштів, отриманих за користування надрами, направляються в місцевий бюджет з метою забезпечення соціальної і екологічної реабілітації гірничодобувних регіонів і розвитку в них альтернативних видів господарської діяльності на випадок ліквідації гірничодобувних об'єктів**. Тільки за таких умов можна забезпечити сталий розвиток регіонів після припинення використання надр на їх території.

До зауважень стосовно наповнення і змісту проекту Кодексу слід також додати, що з усіх статей необхідно вилучити положення з наступною редакцією «...**вирішуються інші питання у сфері ...**», тому що незрозуміло, що слід розуміти під абстрактним **іншим**, а нормативні документи вимагають конкретності й, особливо в тих випадках, коли законодавча база ще не напрацьована.

Підводячи підсумок під аналізом проекту Кодексу України про надра, слід зазначити, що як чинний Кодекс, так і його нова редакція не регулюють на законодавчому рівні відносин між **регіонами**, як конкретними власниками надр, і **надрокористувачами**, якими сьогодні є конкретні громадяни України, суб'єкти господарювання та іноземні юридичні особи. Особливо це стосується захисту екологічного і економіко-соціального стану регіонів. У зв'язку з цим, для збереження гірничодобувних регіонів, як територій придатних для безпечного проживання і розвитку, необхідний **Закон про надра**, який міг би гарантувати сталий розвиток регіонів навіть після ліквідації та консервації добувних і переробних об'єктів.

Резюме:

Паранько И. ПРО ПРАВОВОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ НЕДР УКРАИНЫ.

В статье рассмотрены вопросы сложной ситуации в горнодобывающих регионах Украины, выявлено пути смены правового поля и выхода из кризисной ситуации. Проведен анализ Кодекса Украины «Про недра», намечены пути его дальнейшего улучшения.

Ключевые слова: право, недра, Украина.

Summary:

Paranko I. ABOUT THE LEGAL PROVIDING OF THE USE OF BOWELS OF THE EARTH OF UKRAINE

The paper contains analysis over new edition of the Code of Ukraine on Subsurface and proposals for its improvement are enclosed ensuring the legal relationship between the subsurface user and the regions where the mineral deposits are being exploited.

Key words: Code, Subsurface, Ukraine.

Надійшла 19.03.2010р.